

SĂMĂNĂTORUL

REVISTĂ LITERARĂ SĂPTĂMÎNALĂ

Redacția
Strada Buzești 42
Administrația
Strada Regală, 6.
BUCUREȘTI

Director: N. IORGA
Redactori: { St. O. Iosif,
M. Sadoveanu și
I. Scurtu.

ABONAMENTUL ANUAL
În țară . . . 10 lei
În străinătate 12 »

CÎNTEC

— DUPĂ CARMEN SYLVA —

Bun atîta de n'ar fi
Vinul pe cît este
Noi de veselie-am ști
Numai din poveste.

Și frumoase-așa cum sînt
Să nu fie fete,
Ce-ai găsi pe-acest pămînt,
Scump și drag băiete ?

De n'ar fi în suflet foc,
Iar în guri cîntare
N'ar fi 'n lume-ris și joc,
Numai întristare.

Dar, fiindcă sînt și-au fost
Toate, și-au să fie,
Crede-mi, că-î nebun de prost
Cel ce nu le știe.

VÎNTUL

Pădurea este-o liră
Iar vîntul cîntăreț;
El cînt' așa isteț,
Că toate 'n jur se miră.

Tot spune nerugat
Și cîntece și glume
Și ce-a văzut prin lume
Și pe-unde-a alergat.

El plînge 'ntîi cu 'ncetul
Cu hohot plînge-apoi ;
Plîng jalnic amîndoi :
Și lira și poetul.

Ascultă 'n vale-acum
Și spumegă isvorul,
S'apropie și norul,
Și-și uită că-î pe drum.

Și flori și ierbî cu multă
Durere-acu-și șoptesc ;
Din deal se pomenesc
Și stîncile c'ascultă.

Și toate d'imprejur
Uimite staî și-admiră,
Cînd e pădurea liră
Și vîntul trubadur.

G. COȘBUC.

ÎMPOTRIVA CLEVETITORILOR

IV. E «SĂMĂNĂTORUL» O REVISTĂ PERSONALĂ ?

Acum doi ani un scriitor străin atribuia «Sămănătorului», fără nici-o rea voință de altmintrelea, un caracter personal și adăugia că revista, de și bine redactată, va pătrunde mai greu tocmai din acest caracter personal pe care l-ar fi avînd. De atunci, atîția de la noi, aceștia cu cea mai vădită rea voință și cu cea mai urită rea credință, au strigat din gitlejuri mai mult sau mai puțin răgușite împotriva revistei *personale* care ar fi «Sămănătorul». Și, de oare ce mulți oameni sînt bucuroși să aibă o părere gata făcută pentru a osîndi și a desprețui, pentru a înjosi și coborî în puterea ei, iată încă un neadevăr care s'a putut lăți în oarecare măsură împotriva acestei reviste.

E foarte lesne să se dezrădăcineze și arunce și această clevetire.

Scriitorul acela străin, singurul care constata și nu clevetia, era deprins cu revistele din țara lui și din Apus în genere. Acolo este un gust public, o conștiință publică, un tribunal al publicului care judecă necontentit și de care oricine trebuie să ție samă. Acolo sînt principii de care nimeni nu se poate atinge fiindcă ele au fost găsite, apărute și întemeiate de un lung sir de cercetători și scriitori. Acolo, chiar cînd literatura zilei e slabă, un număr mare, un număr uriaș, pentru ideile noastre, de cărți din toate genurile se cetesc cu interes, cu patimă, de foarte mulți cetitori. În astfel de împrejurări, revista are un rol neasămănat mai mic decît acela pe care, spre folosul cel mai mare al culturii naționale, trebuie să-l păstreze la noi, astăzi și încă multă vreme. În revistă nu se caută îndreptare, nu se caută îndrumarea de fiecare zi, nu se caută nici scop moral, nici țintă națională, nici continuitate, nici caracter. Revista e o întreprindere comercială a unui editor, a unei societăți, a unui scriitor care vrea să facă bani; în ea se tipăresc lucruri care n'au nici-o legătură intimă între ele, care nu se țin neapărat de același curent, — necum să încerce a hotărî un mers de idei. Vine poetul care vrea, povestitorul care se întîmplă, cite un critic dibaci și strălucitor, care spune răutățile bine, spiritual, — și iată caietelel înjghebat. Se mai presară ilustrații nouă, executate în condiții de tehnică perfectă. Și ce mai trebuie? O anumită clasă de cetitori are ce-și pune pe mesuța din salon și ce frunzări în ceasuri goale.

Noi însă ne zbatem încă pentru întregirea, lămurirea și orientarea culturii noastre. Partea bună din trecut, în care se cuprindeau și unele tradiții literare scumpe și priincioase, s'a năruit odată cu formele politice ale trecutului, dintre care o bună parte măcar nu se

mai putea păstra. Ni-a căzut astfel casa în care ne adăpostiserăm și, cit nu e gata aceasta nouă la care lucrăm, vinturi stricacioase bat protivnic din multe locuri. Fiindcă din bogăția bătrână a Franciei, din înaintata ei cultură economică și socială a răsărit o literatură de vorbe care miră, de vorbe care gîdilă și prihănesc, de netrebnicii întemeiate pe zgîndărirea celor mai urite patimi sau pe gîngăviri idioate, iată unii cari tîndălesc și la noi cu cuvintele, de multe ori luate de la maeștrii Tindală din Paris, iată alții cari îmbracă în chipuri și situații întreaga patologie sexuală. Fiindcă în Rusia muncitorimea supusă unui regim politic de tiranie uită toate pentru a se gîndi numai la zorile cele roșii ale fericirii pentru toți oamenii, pentru că acolo împrejurările neobișnuite înfrățesc pe muncitor, pe tînărul din «intelligență», pe Evreul prigonit, haide să facem și aici același lucru, și încă pe cale literară!

Și, pe lângă aceasta se adaug alte motive de stricare a mediului literar și cultural.

Sîntem un popor mic în acel înțeles că numai o parte din Romîni e în România, iar cealaltă parte e fărîmîțată în grupări și mai mici din punctul de vedere românesc, și iarăși în acel înțeles că la lumina conștiinții s'au ridicat numai foarte puțini din mijlocul neamului nostru. Cultural vorbind deci, — sîntem un foarte mic popor. Toți se cunosc între sine, toți se pîndesc, se cîntăresc, toți nu încap unul de altul. Echilibrul european din cele mai strașnice momente de crîșă a fost o glumă pe lângă realizarea unui echilibru între aceste personalități umflate, amărîte și înăcrite care cearcă neconținut să se înlăture și să-și facă rău. Istoria noastră literară e mai greu de explicat decît oricare alta. Ca să înțelegi de ce scoate d. Densușianu «Viața nouă» insultîndu-mă număr cu număr, trebuie să pornești, nu de la anumite principii care ne-ar despărți, căci la colegul mieu dușman ele s'au ivit numai pe urmă, ci de la o mie de considerații personale: rivalitate de catedră, nemulțămire cu situația materială, legături cu d. Eliade, care era să plece în străinătate și avea nevoie de un suplinitor, legături cu unii oameni dintr'o anumită grupare politică, și iarăși tendința generală de a nu se părea că stă în nimica mai pre jos decît un altul. Cutare tînăr a început dedicîndu-mi cărți și îmbulzindu-se la o colaborare, pe care, în interesul lui, om foarte capabil aiurea decît în literatură, am refuzat-o: astăzi el scrie neconținut, cu ofense la adresa mea și a celor de la această revistă, în ziarul «Epoca» pe care l-am ajutat cu o îndelungată colaborare gratuită. Un al treilea mă acopere pe unde poate cu tot felul de cleve-

tiri, la care nu se încapă nici-un răspuns, așa sînt de copilăroase, și numai fiindcă i s'a părut lui, colaborator la această revistă, colaborator iubit și prețuit și cruțat, că altuia i-aș face un mai mare rost decît lui, — pe cînd el nu înțelegea iarăși, ca și toți ceilalți, să fie în urma nimăruia.

Își poate închipui cineva — și din nenorocire noi nu sîntem dintre aceia cari ne închipuim numai, ci vedem zilnic, și suferim — ce haos poate resulta din acele prăvăliri ale tuturor curențelor străine, din acea părăsire a oricărei tradiții proprii, din această nebună exagerare a personalității proprii, din această urită invidie de mahală, asemenea cu a femeilor celor rele care n'aũ alt gînd decît acela ca la vecin să nu fie mai bine decît în casa și în curtea lor și care pentru aceia sînt în stare să spurce, să strice, să otrăvească și să dea foc!

Față de această stare de lucruri publicul pînă mai ieri stătea indiferent, nehotărit, apatic, găsind interes numai cînd doi adversari se prindeaũ de gît ca să se zugrume sau se improșcaũ numai cu artileria pregătitoare a sudălmilor! Și totuși nu era în joc numai un individ sau altul, ci interesele cele mai înalte ale unui popor, căci *popoarele trăiesc astăzi prin cultura lor.*

Așa fiind, era o nevoie desăvîrșită ca un om cu cunoștinți mai întinse, ca un om cu simț pentru literatură și cu experiență în ea, ca unul care, avînd și alte ocupații și altă chemare, să poată face mai multe silinți spre nepărtenire, ca un om care să fi dovedit că pune anumite scopuri morale și naționale mai presus decît interesele fainnei sale și interesele persoanei sale, decît chiar cele mai dureroase jigniri ce îndură, ca, deci, un astfel de om să se amestece în vîlmășagul tendințelor inconciliabile și în ciocnirea exasperată a personalităților. L-am dorit și l-am așteptat și eu aproape zece ani de zile în cari, consacrîndu-mă numai științei, m'am apropiat numai rare ori de literatură, care-mi dăduse numai suferințe și umiliri nemeritate. Și — nu e așa? — aũ venit scriitori înaintea talentului căroră mă închin, dar omul acela n'a venit. Cînd tinerii cari în 1902 vedeau murind în minile lor «Sămănătorul» mi-aũ oferit mie să ieau în cea mai deplină stăpînire această foaie, am stat pe gînduri, i-am rugat să mai cugete asupra acestui plan și n'am consimțit să mi se facă scrisoarea propusă sau să mi se înscrie numele ca director.

Mărturisesc că nu-mi făceam iluzii mari. Mă așteptam la dușmăniile ce se țin și se vor ținea totdeauna de principiile mele și de caracterul meu și la dușmăniile, mai multe încă și mai învierșunate, ale celor ce nu pot vedea în ochi pe cineva care s'ar putea bănuși măcar

că ar fi mai mare decît ei (și în tot trecutul nostru ne-a ros acest cancer!), mă așteptam și la neînțelegeri în micuța casă șubredă pe care veniam s'o întăresc. Eram însă în acea dispoziție de spirit entusiastă pe care o crease în mine scrierea «Istoriei literaturii secolului al XVIII-lea», scrierea «Satelor și preoților din Ardeal», a lucrărilor aceluia care mă apropiaseră mai mult de ceia ce a fost mai bun și mai înălțător în trecutul nostru. De aceia am primit, și nu dintr'o ambiție care mi-ar fi fost pe deplin mulțămîtă, cred, pe terenul istoric, și nici dintr'un scop material, căci așa fi socotit ca o mișelie să vînez banul acela care, cînd va fi, va merge către nevoile mult mai mari ale unuia din prietenii siguri ce sînt și azi lingă mine.

— Am înțeles rolul meu asemenea cu acela pe care-l avusem pe rînd în ziarele «Independența» și «Epoca» (v. «Cuvinte adevărate») și fără nici-o derivare din activitatea și îndreptarea nimănui. Voiam să determin un curent în legătură cu ce am moștenit mai scump din trecut, cu ce avem mai scump astăzi, cu ce trebuie să urmărim mai ales în viitor. Pentru aceasta am scris articolul de fond — pus în locul întâiu numai după asemănarea ziarelor și iscălit pentru a-mi însuși răspunderea, și cronica, relativă, nu numai la literatură, ci la toată cultura noastră. În alte rubrici nu m'am amestecat, n'am făcut poezii ca d-nii Xenopol-Laur, Densușianu-Ervin sau alți onorabili savanți cu mici pasionete, ci am fost bucuros cînd am văzut că acolo a venit de la sine un grup întreg de tineri pe cari o nevoie intimă a sufletului lor îi făcea să se manifeste în același sens cu mine.

Acum acești tineri sînt literatura românească de astăzi. Curentul pentru stabilirea căruia mi-am jertfit atîta timp și am primit atîtea ofense, stăpînește în largul scrisului românesc. Acei oameni cari se amestecău în literatură pentru jertfele și păcatele lor sînt cunoscuți oricui cu fața lor cea adevărată. Un public cinstit și credincios s'a trezit în Romînie. Mișcarea aceasta a avut noroc. ✕

Ea a avut noroc. De dînsa a fost vorba, pentru dînsa s'a dat lupta. Toate s'aun făcut în interesul ei. Iar acei cari cutează a vorbi, luînd păcat asupra sufletului lor, ar fi buni să spuie — într'o formă așa încît să-i pot ceti, și nu în acel limbagiu de ofense potrivit pentru gazetari și pentru bucătari, — ar fi buni să spuie dacă din această luptă e personal, ca situație personală, m'am ales cu alt ceva decît cu dușmănia tinerilor perversi după dușmănia bătrînilor stricați și cu încă un șuvoiu de injurii revărsat către mine din gurile spurcate, unde este izvorul lor nesecat?

Așa reviste personale să dea Dumnezeu multe poporului acestuia, care are nevoie de ele!

N. IORGA.

CRĂCIUNUL

Surorii mele Ana.

De-odată vișoru-a'ncetat
 Și nourii se împrăștiară.
 S'a luminat văzduhul iară...
 Pămîntul rîde 'nveșmintat
 În alb veșmînt de sărbătoare,
 Supt zîmbetul călduț de soare...

Și strălucește-atît de rîu
 Omătul nins peste ogradă...
 Căci doar toț fulgul de zăpadă
 Răsfrînge-un soare argintiu —
 Ah, iată lunca, lunca dalbă
 Cum rîde supt zăpadă albă!

Și iată rîul! Înghețat
 Supt sloț, bătrîna undă-și poartă...
 Departe vîd dumbrava, moartă,
 Și-î mort pe vale 'ntregul sat;
 Iar fumul, tainic, din căminuri
 Se 'nvalță 'n naltele seninurii...

Și-î liniște în satu 'ntreg...
 Doar erubii, ciripind a sfadă,
 S'aud prin ramurii, în livadă —
 Te mirî cum se măî înțeleg!
 Țin sfat că iar va fi ninsoare...
 A vreme fac?... Orî ce spun, oare,
 În vorba lor ciripitoare?..

Orî poate în susțelul lor
 Cel necunoscător de rele
 Și gingașele păsărele
 Simț veselie din popor,
 Slăvind în ruga lor cea sfîntă
 Pe Cel ce lumilor cucîntă?!..

...Tic-tac-toc!.. Toaca cea de fier
 S'aud 'n deal, la mînăstire,
 Și-un psalm, o sfîntă glăsuire,
 Ca un ecoî pornit din cer:
 Cum sună clopotul cel mare
 Supt bolta strălucind în soare!..

Și cîntă clopotul duios...
 În port curat, de sărbătoare,
 Tot suie-a dealului cărare
 Sătenii, cu susțel credincios,
 Și cugetele lor curate
 Revars' atîta bunătate

Pe chipul lor duios, blajin!
 Iar, din altar, cîntarea sfîntă,
 Slăvindu-Te, prin aier cîntă...
 Smeriții, creștinii Ți se 'nchin',
 Căci Tu li-ai măî rămas, Stăpîne,
 Nădejdea zilelor de mine...

Te 'nvalță, suflete al mieii!
 Ah, cîntecul arămii sfînte
 Atît de rîu mi-aduce 'n minte
 O mamă, chipul sfînt al tăii;
 Ci, dac'ăi ști tu, ce departe
 M'au rătăcit cele deșarte!

Azî pe pămîntu 'nțelenit,
 Supt care toți ni-om face rîndul,
 Mă plec, cel rătăcit cu gîndul
 Din fii tăi, cel măî iubit...
 Cum cîntă clopotul de-aramă,
 Prin lacrimii te zăreșc, o mamă!

«Nu plînge, fiule iubit,
 «În ziua Domnului cea mare...
 «Aduceți laudă, cîntare
 «Acelui ce s'a răstignit
 «Pentru păcatele vieții...
 «Cîntare, slavă aduceți-I!»

O, suflete, te-ai pocăit!
 La glasul vorbelor acestea
 Smerit am ascultat poreștea
 Celor Trei Crai din Răsărit...
 Și imi șoptia întreaga fire:
 «Întoarce-te din rătăcire!».

G. SĂPUNARU.

ALIMAN VOINICUL

— POVESTE —

(Urmare¹.)

A doua zi în revărsatul zorilor, când începea lumina să se întindă pe fața pământului, Aliman Voinicul sări din noș pe cal și porni iar prin lumea largă să găsească vuietul ce-l chinuia pe Verde-Împărat. Da' nu departe de oraș se începea o ripă, și nu era adincă tare aici în capăt, un stat de om să fi tot fost: numai încolo mergea adincindu-se și surpindu-se. Aliman Voinicul luă bine seama că pe acolo vine vuietul. Tot învîrtindu-se pe la capătul ripei, găsi o cărărușă pe mal în jos, și porni și el, frunza frâsinelului, după vuiet, — da par'că știa unde are să ajungă! Și, cu cît mergea mai mult, cu atît vuietul era mai strașnic și mai asurzitor.

Merse el, merse și iar merse, că era lungă pustia ceia de ripă până la marginea pământului, și, cu cît răzbătea mai încolo, cu atît era mai adincă, de nu i zăria fundul și întunecoasă ca gura iadului. Și locurile pe aici erau numai ponoare, pustiuri cumplite, că stătea cu zilele în mină. Tot mergînd el la vale, luă seama de la o bucată de vreme că vuietul nu mai vine de pe ripă dincolo din jos, ci chiar din fundul prăpăstiei, unde se oprise pușintel.

Ei acum, ce te faci tu, măi frățioare? La lumină, calea-valea, că, oricum, vezi omul rău ori jigania cînd se apropie de tine, dar în prăpăstie era urgia argiilor de întunerec, mămucuță, și venia vntul de-ți făcea părul măciucă pe cap. Atunci calul îl povățui să-și deie drumul pe malul ripei în jos. Aliman Voinicul anină friul calului de-un spin, dar el își făcu cruce și, cu gîndul la Dumnezeu, își dădu drumul de-alunecata în jos; unde avea să ajungă, numai unul singur Dumnezeu poate ști!

După ce se duse el așa la vale, o zi și o noapte, sosi teafăr în fundul prăpăstiei. Cînd colo, ce să-ți vadă ochii: un zmau, înfricoșat la vedere, înghițise un cerb, dar nu-l înghițise tot, ci numai trupul, căci capul nu i-l putea de coarne, și se văita bietul cerb așa de jalnic și dureros: mă rog, toată fața pământului stă în vaietul lui cel plîngător, că nu putea scăpa de fel din gura Zmăului, și Zmaul făcuse groapa în pămînt zvîrcolindu-se, unde nu se putea mișca de acolo.

Cerbul, îndată ce-l zări pe Aliman, începu să i se roage și să se milogască fel și chip, doar a tăia Zmaul să-l dăruiască cu viață, că și el o fi om și-a cunoaște binefacerea. Zmaul, pe de altă parte, îi da zor cu gura și el, rugîndu-se cu glas smerit:

— Aliman Făt-frumos, taie coarnele cerbului și scapă-mă de aici, că ți-oii da bunî să-i mănînci cu lingura, și cine știe la ce nu ți-oii măi fi de ajutor, că munte cu munte să ajunge, dar om cu om! Tu, dacă mi-i răpune pe mine la nimica n'o să-ți folosească, că cerbul îi putred în pîntecele mieu de atita

¹) V. No. 48 și 50.

vreme. iar eă mă leg pe cuvînt că te voiŭ și scoate din besna asta întune-coasă, afară la lumina cea scumpă!

Se socoti, se chibzui, Voinicul, că la urmă scoase paloșul și-l răpezi de tăie coarnele cerbului. Zmăul, dacă văzu că Aliman îi făcuse după dorință, se opinti din răsputeri de înghiți capul cerbului, iar apoi răsufli ușurat din toate băierile inimei, ca o viforniță îngrozitoare, de se cutremura pămîntul păn' în tortile cerului. Aliman Voinicul se ghemuise mic, micuț, lingă un bolovan de piatră, se făcuse numai cît pumnul și i se bătea inima cît să-i sară din piept, că doar asta nu mai era putere, ci minie cerească.

— Hai, așază-te pe-o aripă, să zburăm la draga lume! zise Zmăul. Și-mi filții odată din aripă, că-l puse pe Aliman viŭ nevătămat pe tărîmul de unde plecase.

Cînd se simți iar la lumină și văzu soarele cel dătător de viață, așa bucurie mare ce-i cuprinse sufletul,— că nu era de glumit să rămîie în tainița cea fioroasă. El își dezlegă calul de la spin, se aruncă pe el, și porniră împreună spre palatul cel de fier al Zmăului, că așa se făgăduise. Zmăul că-i va da bun să-l mănince cu lingura.

Zmăul avea acasă trei fete, frumoase amărnicit, dar cea mai mică par'că era luna între doi luceferi. Ele stăteau tustrele în ceardac, împletind la niște horboțele, dar erau năcăjite, pentru că li ardea sufletul de dor după părintele pe care-l pierduse.

Cînd îl văzură, deocamdată nu-și crezură ochilor, dar mai apoi, luîndu-și seama bine, îl întîmpinară voioase lucru mare, căci era atîta vreme de cînd nu-i mai știaŭ de urmă.

— Iaca, dragele tatei, cine m'a scăpat de la peire! zise Zmăul, arătînd pe Aliman Voinicul. Fetele se uitară lung la dinsul, se uitaŭ la frumuseța și tinereța lui, și-și dădeau coate una alteia, mîncîndu-l cu ochii.

Vezi că ele nu mai văzuseră voinic pănă atuncî în pustietatea aceia unde trăiaŭ. Toate își țînură firea, numai cea mai mică se ului dacă se uită flăcăul mai din adins la ea, și astfel îi căzu cu tronc la inimă Voinicul. Ea se dădu pe lingă Aliman și cu ochii plecați în jos îl ruga că, de va cere ceva de la tatăl ei, apoi s'o ceară pe dînsa, că altfel ar muri de supărare, și să mai ceară și pe Bun-galben-de-sub-soare, calul cel năzdrăvan; iar, dacă n'a face așa, ea-l va blestema ca să nu mai aibă astîmpăr și liniște viața lui întreagă.

Lui Aliman Voinicul îi plăcu fata, și pe urmă voia să aibă și el o tovarășă nedespărțită. Mai se plimbă el cîtva timp prin grădina Curtîilor, culegînd flori și glumind cu fetele, iar apoi îi zice Zmăul:

— Și acuma, voinicul mieŭ, care-i dorința ta? Pofteste tu ce-i vrea, și am să-ți dau, că nu-mi pot călca cuvîntul!

Aliman ceru pe fata cea mai mică, și pe Bun-galben-de-sub-soare. Zmăului nu-i veni la socoteală cînd auzi glăsuirea Voinicului, și de aceia grăi cam oțărît cătră dinsul;

— Pe fata cea mai mică ți-oiu da-o, numai s'o gîcești care-i din toate, că

eŭ am să le fac asemenea una cu alta, și, de-î nemeri-o, a ta să fie. Dar cu Bun-galben, o drîglă slăbănoagă și ogîrjită de-î numeri coastele, cît nu plătește o ceapă degerată, ce să facă un flăcău mîndru și voinic ca tine? Vezi că Zmăul îl prefăcuse pe cal într'o vită păcătoasă, dar, dac'ar fi mîncat o tavă de jăratec, se făcea rotund ca un harbuz și cu părul lins ca un covor. De aceia Zmăul îl tolocănia la cap pe Aliman Voinicul, doar l-a ameți cu vorba :

— Alege-ți mai curînd un cal bărbat și frumos să-ți crească inima 'n tine cînd îi sări pe dinsul !

Dar Aliman nu schimbă pe nimica altă vrerea d'întăiu, că așa îl dăscălise fata, și zise :

— Dacă nu ți-e voia să dai ce-am cerut, atîta pagubă; ce-am avut și ce-am pierdut, dar vorba ceia : pe unde iese cuvîntul, iese și sufletul; după aceia te gîndește că nu te-am tras de mîncă să-mi făgăduiești !

Pe urmă dădu să plece.

— Ia stai, omule, ce ți-a sărit țandăra ! zise Zmăul, că nu te ia nimeni la goană ; alege fata întiiu, pe urmă ți-oii da și pe Bun-galben. Dar ia aminte bine, că, de nu-î fi vrednic s'o gîcești, apoi până acum ți-a fost, dai palma cu moartea. Copilei îi țîția inima de frică, că știa ce poate vrăjmașul de tată-său. Se lipi cum putu mai aproape de voinic, și-î șopti :

— Drăguțele, tata nu umblă cu gînduri bune, dar eŭ te-oii învăța să scapi curat din încercarea cea primejdioasă. Noi vom fi trei fete surori, asemenea ca trei picături de apă, dar tu să-ți arunci ochii drept în fața noastră ; iar la una în colțul gurii, lîngă gropița din obraz, vei zări o musculiță nemișcată. Să știi cu crezămînt că aceia-s eŭ.

Zmăul trecu cu fetele într'o cămară, li dădu straiе la fel, le vrăji cu des-cîntece, cum știa el în legea lui, iar ele se făcură toate ca una, că nu le mai puteai deosebi nici în ruptul capului. Dar musca cea mică nu dăduse greș : se așezase pe obrazul fetei.

Aliman Voinicul apucă fata de mînă : musca pieri ca o nălucă, iar el, cum rămase cu fata de mînă, zise zîmbind :

— Asta-î fetița ce-o caut eŭ, gospodarule !

Zmăul, ce să mai zică acum ? Numai cît schimba fețe, fețe, și-ar fi vorbit el, da nu știa ce să vorbească, că-î era și ciudă pe de o parte că el cu far-mecele lui a rămas prostit, iar, pe de altă parte, îl munciau alte gînduri, — că cine știe, ce are omul pe inima lui ! Dar la urmă tot i se dezlegă limba, și zise cu jumătate de glas :

— Se vede că așa mi-a fost mie sortit. La zodia mea stă scris că eŭ voiŭ muri de o mînă care m'a scăpa de la moarte, mi-a răpi copila cea mai dragă și calul mieŭ cel năzdrăvan. Dacă ursita mea-î așa, eŭ nu mai am nici-un cuvînt și nici-o putere ; ia-ți fata și calul și du-te unde te-or îndrepta ochii. Da' știu eŭ bine că mult n'ai să zăbovești pe-acolo, că'n veleatul tău ai să te lovești de multe întîmplări și, cînd ți-a fi liraba mai amară în gură, la mine dacă-î găsi un pic de ajutor !

— La plecat, nu mă prea gîndesc eŭ chiar acum, că doar nu-î avea în

gînd să mă dai afară, făcu Aliman Voinicul, ci ia să facem colea o gustare împreună cu toții, că zilele omului îs numărate: azi ești, mine nu mai ești, și cine știe, poate nu ne-om mai întilni, măcar că d-ta spuî c'are să mă aducă vîntul soartei din nou pe aici. Iar, pînă una alta, mă răpăd să-mi cunosc calul ce mi l-ai dăruit!

Bun-galben-de-sub-soare, calul cel năzdrăvan, a simțit la ce mină blagoslovită încăpuse și de aceia necheză odată de se cutremurară Curțile de fier ale Zmăului, iar Aliman Făt-frumos nu mai putea de bucurie, — că doar așa cal îi trebuia.

— Bine ai venit, dragul mieu stăpîn; mulțămesc lui Dumnezeu c'am scăpat de la cînele de Zmău!

Aliman îl netezi pe frunte și pe coamă, pe urmă îi dădu o tavă de jaretec să minince, să se facă la loc cum fusese odinioară, fără potrivă pe fața pămîntului.

După aceia se sui de la grajd iar în Curți și petrecu cu Zmăul de cu seară și pînă din spre miezul noapții cînd răsăria luna, iar atunci se sculă de la masă și zise fetei să se gătească de plecare. Puse șeaua lui cu chinga de mătasă pe Bun-galben, iar pe calul său aruncă o șea de-a Zmăului, mai ciocni un păhărel cu socru-său, — știu, la botul calului, apoi încălecară: el pe Bun-galben, fata pe calul lui, și amîndoi periră ca două umbre în noaptea argintie. Și s'au cam dus după aceia pe unde li-a fost vrerea și puterea.

Iacă și luna se ivise pe furiș din sinul unor stînci depărtate și vărsa o lumină moartă peste cîmpiile și dumbrăvile mirositoare; iar colea mai în vale, în țelina deasă, iarba părea poleită cu argint la sclipirea cea albicioasă a lunii. Umbra codrului era întunecoasă și tăcută, numai pîraiele în susur dezmerdător se strecurau printre flori, răsfățindu-se. Ele săltau pe pietricele de aur, privind prin rariștea frunzelor, la draga lună de pe cer, prea-mărta lor stăpînă. Totul era către liniște și odihnă plecat, numai în văzduhul tănuț al noapții suna încetișor freamătul codrului, ca un frumos cîntec din poveste; astfel, noaptea era în toată marea ei.

Și, cum se potrivise noaptea aceia de fermecătoare, ele călătoriau amîndouă pe de-asupra nourilor străvezii, — două copile ca doi Feți-frumoși, țînîndu-se îmbrățișate. Da vezi că una era îmbrăcată bărbătește, cu haine de viteaz și flori la pălărie, iar alta avea roche de mătase, ciucuri de nestimate și părul răsfirat pe spate. Și pe-acolo pe sus, cum aburia vîntul a lene, legăna, tănuindu-și el singur norocul, părul ei galben ca aurul și moale ca mătasa porumbului; iar haina-î, încărcată cu pietre scumpe, strălucia prin nourii pustii, ca o pulbere aurie, ca un potop de stele.

Mergea, mări, mergea, prin cerul sfînt, că li venia tare greu să se scoabă în jos de prin împărăția cea senină și încîntătoare a visurilor; dar vezi că ei erau pămîntenî, și de aceia, cînd zorile începură să facă geană la răsărit, șoimii lor se lasară lin, ca și fulgul pe vreme liniștită, și-și așezară stăpînii, nevătămați și voioși, pe drumul către locuința lui Verde-Împărat. Mai merse ei o postată bunicică, iar, cînd soarele era de două sulii pe cer,

împăratul îi zări, și de aceea li ieși înaintea cu toți sftnicii, curtea și noi odu'. Ci se mirară mult oamenii:

«Măi al dracului, s'au dus unul și vin doi! și foarte mult se bucurară cind văzură o fată frumoasă, cu fața albă ca o floare de iasomie, cu boiul năltuț și mlădioasă ca o sălciară tină. Toți oamenii vorbeiau între dinșii, că și-a ales mireasă după vrednicia lui. Aliman Voinicul povesti împăratului tot ce-a pățit, prin câte cumpene surori cu moartea trecuse și că scăpase teafăr din ele, iar pe fată o arătă ca fiindu-i mireasă. După aceea, Aliman Făt-frumos dădu drumul calului cu care se pornise de-acasă, — să se ducă în lumea lui Dumnezeu, că era cal bătrîn vlăguit de drumuri, și popri numai pe Bun-Galben-de-sub-soare.

Împăratul nu mai putea de bucurie, nu știa cu ce să-i mai între în voie, cu ce să-l mai dăruiască, că-i era și lui fală să aibă în preajma sa, un atare viteaz, mai ales că-i liniștise multe-putinele zile, care le mai avea pînă a da și el ortul popii.

Se sfătui împăratul cu împărătița și li hărăzi, să hălăduiască acolo, un palat cu streșina și tot coperemîntul durat din aramă; iar stîlpii de la pridvorul casei erau bătuti în mărgăritare. Pe lîngă asta, d'înaintea palatului se înălțau spre cer doi plopi cu tulpinele albe, doi frați gemeni, sădiți și răsădiți în aceeași zi, că-ți era de-o plăcere să trăiești acolo să nu mai mori.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Și iaca așa sfîrși el norocos slujba cu care-l însărcinase Împăratul-Verde, și credea de-acum să se mai liniștească, că, ce Dumnezeu, era sătul pănă'n gît cit rătăcise prin pustii făcînd treabă altora; dar vezi că nu-i cum gîndește omul, ci cum vrea Domnul, că nu i-a fost scris lui să se hodinească, ci alte necazuri să pățească; iar înaintea, cu cuvîntul din poveste, vom vedea noi ce mai este, că'nnapoi noi am văzut lucrul cum s'a petrecut.

Mări, Verde-Împărat avea și el un băiet și, drăguliță Doamne, era holteiū, că-i răsărise niște tuleie supt nas, da era un leneș și-un tont de da în gropi, că numai cine nu vrea nu-l lua peste picior, măcar că era fecior de împărat. Pe lîngă asta, era o alintătură și o selifoseală de nu-i mai găsiai păreche în toată lumea, — mă rog, crescut numa'n puf și'n dădăci, cum nu era să răstoarne și să trăsnească pentru te miri ce! Vezi, împăratul nu știuse că nevoia învață pe om și nuiaua pe copil, de-i căutase așa în coarne și-l nărăvise! Dar iar măntorc și zic: că mintea, de-ar crește pe toate cărările, ar paște-o și oile, deasemenea iar: lume fără nebuni și pădure fără uscături nu se găsește.

Că, dacă i se năzăria băietanului ceva așa din senin, să nu-i stea nimeni împotrivă, că era foc! Nu rămînea nimica în casă nerăscolit: strica cele podobe și făcea o vrăvuială și-o blestămăție, de-ți puneai minile în cap cind te uitai.

(Va urmă.)

VIRGIL CARAIVAN.

PLÎNS DIN FLUIER

«De mă vezi strivind în gene
 Două lacrimi, când s'aude
 Plîns de fluier din pădure,
 Tu să nu te miri că plîng,
 Uite, parcă-l văd aieva
 Iar trecînd... și gînduri crude
 Cearc' atuncea să mă fure,
 Și de jale multă plîng.»

«Plîng de jalea unui fluier,
 Om bătrîn, bătut de rele
 Și uitat aici de moarte,
 Și de jalea mea n'am plîns;
 Am văzut și munți 'n flăcări
 Și-am trecut prin zile grele, —
 Cine-î azi să le mai poarte? —
 Le-am răbdat și nu m'am plîns.

«Dar să știu că 'n plîns de fluier
 Plînge jalea noastră 'ntreagă,
 Plîng izvoarele de munte,
 Codrule, și tu suspini...
 Pe supt bolta ta de ramuri
 Se strecoar' atunci pribeagă
 Umbra craiului — pe frunte
 Cu coroană grea de spinii.»

«Tu nu știi... că tu ești tînăr,
 Nu l-ai cunoscut ca mine...
 Dacă-î auziaî cîntarea,
 Nu te mai mirai că plîng...
 Dar ce-auzi, nu-î plîns de fluier...
 Mii de lacrimi și suspine
 Ce-și așteaptă răzbunarea
 Jalea 'n noapte-acum și-o plîng.»

Ceva asupra Teatrului Național din Iași

De cîtiva ani, dar mai precis de vre-o două, trei stagioni încoace, ceva extraordinar de rușinos pentru întreaga cultură românească se petrece la Teatrul Național din Iași.

E vorba de sistemul nenorocit, tolerat, ba chiar pare că ocrotit de către cei puși în fruntea acestei instituții, sistemul de a face o speculă, pe scenă, din așa zisa «chestiunea evreiască», adică mai drept specula orgoliului Evreilor ieșeni.

Cînd zic «specula Evreilor» termenul, vădit, e impropriu, dacă nu un non-sens; cu toate acestea, în cazul de față, pot să-l întrebuițez, căci aici specula Evreilor e făcută de ei, ca totdeauna, și în dauna, nu numai a unei instituțiuni de artă națională românească, dar cum am mai spus, în dauna întregii culturii românești. Iată fapte:

Repertoriul fiecărei stagioni teatrale trebuie neapărat să conție cel puțin cîteva piese localizate sau traduse de obicei din... rusește, de către Evreii literați cari mișună prin Iași și cari aleg pentru a le traduce, anume lucrări de acelea în care «sărmanii Evrei persecutați» să fie cîntați ca rasa cea mai bună, mai nobilă și mai martirisată. Pentru organizarea și aducerea publicului la teatru, la aceste spectacole, se depune tot zelul; și aici începe teribila acțiune a acestui păcat literar: negustorașii improvisați în literați romîni.

Speculînd nevoile materiale și intelectuale ale bieților noștri actori, literații aceștia purced cu o adevărată campanie de spectacole tendențios alese și toate avînd unicul scop ca să întreție, prin laude și comparații abracadabrante, fie intercalate, fie chiar luate din textele traduse, în nemărgenita masă evreiască ieșană credința că rasa lor e cea mai tare, că religia lor e cea mai superioară, precum și menținerea unei urî adînci împotriva persecutorilor lor, adecă împotriva neamului nostru cel blajin și prea tolerant. Și notați bine, unde astea? Pe scena unui teatru național romîn! «*Asilul de noapte*», unde Evreilor li complace a-și asemăna viața lor în țara noastră cu viața personagiilor din piesă, — această traducere evreiască e din nemțește, deci a treia copie. «*Manasse*», «*Deborah*», «*Evreii*», «*Jidovul rătăcitor*», «*Abraham în pămîntul făgăduinții*», «*Coate goale*», «*O ideie turbată*»... și cîte alte lucrări de artă evreiască! Aproape mai nu există astăzi comis-voiajor orî contabil de zărăfie în Iași, care să nu aibă în buzunar cel puțin o piesă, în genul celor de mai sus, originală sau tradusă din rusește.

Dar se face ceva mai rău încă la Teatrul din Iași. După stagione, cînd încep acele nenorocite spectacole de beneficii, actorii, și mai ales cei în grațiile guvernului, oricare ar fi el, se năpustesc asupra zilelor libere pentru spectacole, care durează adesea până prin Maiu, și se înscriu la Comitetul Teatral pentru diferite represintații de beneficii, după obraz

și lăcomie, cite două ori chiar trei seri de spectacol, pe care le ieau pe seama lor, rambursînd Comitetului o anumită taxă. Aceste beneficii sînt însă numai un pretext; adevărul e cu totul altul. Actorul, după povața zarafului literat-romîn, cumpără serile acelea de la Comitetul teatral cu taxa convenită, relativ mică, în vedere de a li se face oarecare înlesniri, și imediat vinde spectacolele, cu un cîștig de cîțiva arginți, diferitelor (numeroase) societăți evreiești, care organizează pe calea aceasta spectacolele ce-i plac, nesupărate de nimeni, și, ca culme, piesele acelea tendențioase jidovești sînt jucate de trupa romînă pe scena Teatrului Național romîn! Societățile, materialicește, cîștigă enorm, fondurile lor se măresc mereu, activitățile lor, atît de binefăcătoare țerii și neamului nostru de pretutindenî, se estind vîzînd cu ochii.

Și vai, din ziua cînd societatea a cumpărat spectacolul, adecă beneficiul actorului romîn, ce teribilă reclamă și ce rușine!... Broșuri și afișe în jargon se împart în sală la spectacolele românești care precedează seara Societății; laude... americane aduse unor scriitori, fie și ruși, celebri necunoscuți, cari însă își desfac marfa, în care se vorbește foarte mult bine de Evrei; și, de unde la spectacolele obișnuite ale teatrului romîn, poți număra în sală, printre rarii spectatori, un Evreu sau doi, și aceia de sigur pe gratis, ca creditorii de ai actorilor, la spectacolele acestea, date de Societățile evreiești, de și sala e aceiași, de și tot trupa romînă joacă, de și piesa e infectă, sala Teatrului Național însă geme supt imensa mulțime de Evrei, cari sînt solidari și-și cunosc ținta. Și ce risipă de toalete, de bijuterii, de briliante!...

Sala Teatrului Național din Iași, la unul din aceste spectacole, e de nerecunoscut ochilor; doar nasul de-o recunoaște... E întreaga avere, tot ce a avut odată «glorioasa Moldovă», această nefericită Galiție de astăzi!

Și nimeni nu spune un cuvînt mai cu putere, nimeni nu protestează. Substituirea se face încetul și cu siguranță.

Chiar vrînd cineva să protesteze, să-și răcorească amarul sufletului, n'are unde în Iași. Cele două, trei jurnale locale sînt în mîinile Evreilor; altele n'au nici un eco, nefînd citite.

De unde, pînă acuma, numai una din puterile culturii românești, presa, o aŭ în mîinile lor mai toată, acum aŭ început să-și supuie intereselor lor o nouă putere: Scena.

Și nenorocirea e mai mare încă prin faptul că se înjgheabă în Iași, de tineri romîni, pe struna aceasta, un întreg bagaj de literatură jidovită. Așa sînt unii actori cari scriu, precum sînt și alți tineri romîni, scriitori, cari nu fac parte din teatru. Aceștia cu toții, vîzînd că piesele cu subiecte semite, aŭ darul să umple sala teatrului, că romanele cu eroi evrei sînt foarte gustate și căutate, se îndeletnicesc cu rivnă la asemenea fabricate. Așa avem în Iași: *Paria*, romanul d-lui E. Heroveanu, profesor universitar; *Cilibi-Moise*, piesa d-lui St. Dragomir, artist al Teatrului Național; un alt tînăr artist, ieșit de curînd și avocat, a scris astă vară

«*Abraham în pământul făgăduinții*», melodramă, și pe care, ca să aibă mai multă «valoare», a semnat-o *Lihman*; iar musica, făcută de un tânăr român, absolvent al Conservatorului, a fost semnată cu pseudonimul *Raitman*! Ce-î drept, melodrama s'a jucat numai la Circul Sidoli. Astăzi nici un beneficiu actoricesc în Iași nu se mai face, dacă nu se joacă o piesă cu subiect jidovesc ori cel puțin scrisă de un Jidan. Ca dovadă se pot anexa oricâte afișe teatrale. Celelalte citeva spectacole românești durează pe atît cit ține subvenția autorităților.

*

Maî am încă ceva de spus și asupra unui alt soi de fapte cu mult maî grave și maî jignitoare pentru simțimîntul românesc, dacă ținem în samă persoanele care le făptuiesc. Persoane politice, sus puse, aparținînd la diferitele partide, își fac și ele interesele, tot prin canalul literaturii acesteia scîrboase, tot prin intermediul acestor distrugători de artă românească, fie chiar și plătită. De ajuns e să citez două casuri petrecute la Iași. Întăiul: Pentru traducerea în românește, în versuri nerimate, a piesei *Ullranda*, în două acte, de Carmen Sylva, s'a plătit, de un fost primar al Iașului, deci și președinte al Comitetului teatral, suma de 800 de lei D-lui Avram Steuermann; piesa s'a jucat și în fața Maiestăților Lor, cu ocazia vizitei ce-aî făcut Iașului astă toamnă. Va să zică, între toți profesorii romîni de germană din Iași, d. președinte n'a găsit nici pe unul capabil să traducă în românește cele două acte!

Al doilea: Un mare epitrop al Casei Spitalelor Sf. Spiridon, dorind să-și facă reclamă și să-și arate figura într'o broșurică oarecare, plătește din fondurile Epitropiei suma de 800 lei (vedeți solidaritatea lor și aicea!) pentru broșura intitulată «O vară la Slănicul Moldovei», și știți cui? D-lui Morîț Hönig, alias M. Miereanu, corespondentul din Iași al ziarului «Universul»... Și dă, «Universul» are putere!

Încheiî aceste rînduri, ștergîndu-mî fruntea, dar și ochii plini de lacrimi.

UN IEȘAN.

CUGETĂRI

Ce-ți pasă de otrava ce-ți întind dușmanii, cînd din conștiința ta curge limpede izvorul cel veșnic?

*

Clevetirea e ca fumul care-și înnegrește coșul și nu poate păta albas-trul cerului pe care cearcă să-l învăluie.

*

Amestecă-te însuți în vorbă numai atunci cînd răspunsul nu se află în chiar scrisele dușmanului.

X.

CRONICĂ.

«Calendarul Romînilui» din Caransebeș reproduce bucăți alese din revista noastră, pe lângă care adaugă o foarte măiestrită poveste de G. Catană și o duioasă schiță de d-na Maria Cioban-Botiș, precum și un fragment istoric de d. Drăgălina, povestitorul vechilor întâmplări ale Banatului său. Se dau și câteva ilustrații înfățișînd locuri și oameni de acolo.

*

În al doilea număr la revistei pentru elevi *Bunul prieten* din Tîrgu-Jiuului se tipărește o schiță, *Toaca*, a unui necunoscut care iscălește: Sticon. Rare ori mi s'a întîmplat să cetesc ceva mai bun venit de la un scriitor despre care nimeni n'are habar. Nu în reviste pentru copii să-și tipărească acel tînr «Sticon» schițele, dacă mai poate așa de bune, ci în oricare din revistele cele mari, pentru publicul obișnuit. Acel care povestește așa de dramatic și de concis cum a înlocuit pe găzduitorul său în sarcina de a suna punctual, după dorința Mitropolitului Iosif al Moldovei, toaca în turnul catedralei de la Iași, acela are într'adevăr însușirile unui scriitor.

*

N-1 din 5 Decembre al *Romînilui de la Pind* merită a fi citit, pentru un foarte cuminte articol asupra felului cum ar trebui organizate școlile noastre de fete din Macedonia și pentru hazlia descriere a unei reprezentații de teatru turcesc, de d. Nicolae Macedoneanu (Bașaria), un vechi colaborator al nostru.

*

Cu «Știrile literare» din «Gazeta de Duminecă» de la Șimlău sîntem în adevăr pe terenul cinstit al acestui gen, iar nu pe acela al intrigilor și insinuirilor. În n-1 49 al foii se vorbește pe larg și binișor despre d. I. Ciocîrlan, căruia-i trimetem această veste cu întrebarea dacă n'a mai aflat răgaz să scrie nimic. Foarte cald și ce spune despre d. Goga. Acel ce scrie această rubrică, iscălește Petru Suciu.

De la același un foarte frumos articol, plin da căldură prietenească, în «Unirea» din Blaj, despre d. Girleanu.

*

În n-1 10 din *Amicul Tinerimii* se începe un basm din Bîrgău, în părțile Bistriței, care înfățișează așămănare cu acela pe care tocmai îl tipărește la noi d. Caraivan, dar cuprinde și deosebiri interesante.

*

Odată ce am anunțat apariția «Curentului Nou» din Galați nu putem trece cu vederea apariția «Revistei problemistă, științifico-literare: nimic pentru noi, totul pentru patrie și umanitate», care se recomandă și ea «pentru importanța subiectelor problemelor ce vor urma în sistemul lor unic, în forma și fondul în care le vom prezenta onorațiilor noștri cititori». Revista e sub

conducerea d-lui «Mircea Țigănișteanu, Hotel de France, București» — de sigur un pseudonim, precum ar putea fi (deja!) unul: Jidănișteanu.

*

E interesant și bogat articolul pe care d. G. Coșbuc îl consacră în «Albina», no. 11, așa-numitul «Edelweiss», «floarea de piatră», căreia poetul îi restituie numele ei poporan de «linărică».

*

Sîmbăta trecută, poetul Iosif a citat la «Societatea Femeilor Romîne» din versurile și prosa bietului Păun-Pincio, un cîntăreț mort tînăr înaintea de a se fi desăvîrșit el însuși și înaintea de a fi fost cunoscut cum merita. Unele din poeziile lui sînt într'adevăr frumoase, de o formă fără greș și de o mare duioșie smerită. Se inspira din Eminescu, din viața țeranului (fără a fi trecut pe la Coșbuc), din revendicările socialiste, care aveau mare trecere pe atunci. Prosa lui Păun e sarbădă, de o melancolie ștearsă. Cetirea a produs interes și mișcare în public.

*

«Psihologia poporului român» face 4.000 de lei cînd dai s'o scrie cuiva care n'o scrie. Acesta e cazul d-lui docent universitar Drăghicescu, care, după spusa în Parlament a d-lui agregat universitar dr. Anghelescu, a luat de la Ministeriul de instrucție această sumă pentru acest scop și cu acest rezultat. De altminterea, d. Drăghicescu are dreptate într'un fel. O astfel de operă nu trebuie să aibă o legătură prea strînsă cu un partid. Deci să mai vie la putere și junimiștii și liberalii (păcat că avem prea puține partide!), să prețuiască la rîndul lor «Psihologia poporului român», și apoi va ieși cartea. Iar «poporul român» va vedea în sfîrșit ce «psihologie» are. O să tragă mult folos! Căci doar asta-î lipsia bietului...

*

Se cuvine să se atragă atenția cetitorilor asupra escelentelor articole de critică pe care le-a tipărit de curînd în «Voința Națională» un scriitor care se ascunde supt pseudonimul *Evan*. În ele e și bun simț și formă cinstită, și se simte și un fond de lectură întinsă și aleasă.

*

În marele centru unguresc al Aiudului, Romîniî aș ca biserică o adevărată șură, ca pe vremea Sarmatilor. Protopopul de acolo face apel la oamenii de inimă ca să-l ajute a înnălța biserica de piatră în locul acelei rușinoase hardughii. Acolo o biserică face mai mult decît o sută de procese de presă. Printre cetitorii, unii bogați, ai acestei reviste cine dă pentru ai lui din Ardeal? Și mult și puțin se primește de o potrivă. Scrieți însă adresa frumos, așa: «I. Morar, görög-káth. esperes, Nagy-Enyed, Ungaria». Altfel, s'ar putea ca trimeterea să nu ajungă.

*

De sigur se va afla cu plăcere că un așa de bun profesor de desemn cum e pictorul Strîmbulescu deschide de la 2 Ianuar 1906 o școală de «desemn și

pictură pentru domnișoarele» din societate. Cursurile n'au nici-un orariu, fiecare putînd să aleagă ceasurile ce-î convin. Ele se vor ținea în Museul Aman din Str. Clemenții.

*

Legislatorii romîni au și în privința religioasă toate drepturile și nici-o datorie să răspundere cînd e vorba de Romîni. Cînd a fost vorba de măsuri cu privire la catolici, la Turci și la Evrei, s'au cercetat totdeauna datinile și deprinderile lor, de care s'a ținut samă după putință. Cu legea creștină fără valoare a celor 4.000.000 de țeranî nu era de ce să se cheltuiască însă atîta osteneală. Decî politicianul cel mai ușuratec, mai nepregătit și mai ignorant și-a pus mîntea orîcînd cu această Biserică autocefală a noastră în fruntea căreia stă un Sfînt Sinod de intrigă și de ceartă, clocit supt aripile pajerii monstruoase a politicianismului. De fapt, cu Biserica a făcut fiecare ce a vrut; chestiile care o priviau erau indiferente pentru laici și, cînd nu era vorba de lefuri, și pentru preoți.

Puțini gîndesc altfel, și unul dintre aceștia, probabil vre-un bătrîn, avocatul Mariu Theodorian, nu va găsi de sigur mult interes pentru «Dreptul canonic oriental», din care dă un vol. I astăzi. D. Theodorian reproduce canoanele din *Pidalionul* lui Veniamin Costachi și le întovărășește de considerații care n'au nimic erudit și strict științific, ci cuprind mai mult satirizarea unei stări de lucruri stăpînite de inconștiență și propunerea unor măsuri de îndreptare care sînt mai mult izvorîte din bunul simț. Autorul nu e orientat în istoria noastră mai veche, pe care se pare chiar că n'o crede folositoare pentru lucrarea sa, și în privința ortografiei amintește timpurile cînd ea era lăsată bunului plac al fiecăruia. Reproducîndu-se cu scopuri practice canoanele, traducerea Mitropolitului Veniamin ar fi trebuit apropiată de limba de astăzi, care e de sigur mai curgătoare, cînd e cum se cuvine. Unele din aceste neajunsuri s'ar putea îndrepta la volumul al doilea.

*

E de tot frumoasă poesia, ușoara schiță romantică în versuri vioaie pe care o dă *Junimea Literară* din Cernăuți supt iscălitura T. Robeanu. T. Robeanu, vechiul colaborator al «Convorbirilor literare», nu mai este printre noi. El a fost — prietenul Gheorghe Popovici.

*

Din ce scrie prof. Lamprecht, vestitul istoric german, în «Göttingische gelehrte Anzeigen», p. 326: «Mersul de dezvoltare interioară a popoarelor și influența universală a spiritului lor, ceia ce va să zică însemnătatea lor istorică, nu se razimă înnainte de toate pe ceia ce au primit în cutare formă de afară, de la alte popoare, ci pe un element cu totul deosebit, ba aproape diametral opus. *Și ele sînt originale*, și tocmai originalitatea lor istoricește e lucrul cel însemnat, în rîndul întăi».

*

D. Gr. Tocilescu a deschis conferințele Ateneului cu un discurs anunțat supt titlul: «40 de ani din viața Ateneului», dar care n'a corespuns titlului

său, căci cunoscutul bărbat de știință și bărbat politic a ținut numai să declare că nu mai e antidinastic, ca acum cîteva luni. Cred că la cea d'întăiu schimbare nouă d-sa va ținea o a doua conferință la Ateneu și despre Ateneu ca să arate de ce s'a făcut iarăși antidinastic.

*

Cu privire la notița din *Dreptatea* de la Brașov, no. 3, amintesc că apariția *Deșteptării* a fost întîmpinată cu reprobția noastră, pe care n'am retras-o nici-odată. *Dreptatea* însăși va fi judecată altfel, dacă va înlătura cu totul personalitățile injurioase și va fi o adevărată foaie de cultură, acea foaie pe care oamenii cum trebuie din Brașov o așteaptă de multă vreme.

Dreptatea arată că s'a încheiat la biserica Sf. Nicolae era abuzurilor și afa-cerilor. E foarte bine. În acest cas însă, ce luptă se mai poate încăpea? Ceî ce aș cunoștința că dreptatea e cu dinșii, n'aș nevoie și de o foaie pentru dreptatea lor, care a învins decî.

*

Societatea «Carmen» a d-lui Kiriac a dat în ajunul serbătorilor un stră-lucit concert, din care o mare parte era închinată slăvirii Crăciunului. S'aș auzit cîntece de stea, culese și armonisate de Ciorogariu și Niculescu, cîn-tece de stea innălțate pînă la o musică mai savantă, de însuși Kiriac și de Bena, concerte puternice și felurite, ca ale maeștrilor străini Adam și Gevaert. După două cîntări religioase din țară s'a desfășurat nobila și impunătoarea cîntare «Ochiul inimii mele» a maeștrului ardelean Iacob Mureșan. Tot de dînsul, d-ra Bonciu a dat, cu acea totală lipsă de artificialitate, cu acea perfectă elasticitate și măiastră urmărire pînă la stingerea lor a tonurilor ce cad, care-î deosebește talentul, două prea frumoase melodii poporane, care aș mintuit armonios melodiile lui Kiriac și Bena, cîntate de cor. D. Mureșan era de față, venit de cîteva zile din Blaj, și lumea i-a făcut ovații de acelea care trec peste persoană și se îndreaptă către idealul culturii românești unice. Bine s'a ales pentru o astfel de serbare culturală și finalul: o dulce sere-nadă a Bucovineanului Ciprian Porumbescu.

*

Luceafărul de la 1-iu Decembre dă o nvelă de Agîrbiceanu și vestea bună că d. Iacob Mureșan va începe din noă, de la 1-iu Ianuar, publicarea revistei sale musicale, «Musa Romîna».— Schița de dascăl de moda veche a celui măi însemnat povestitor din Ardeal are și o valoare de critică socială, și mulți ar avea de gîndit asupra ei. Foarte fină, poesia d-lui Z. Bărsan care e, cum am spus, poet liric, și în această calitate poate scrie cu cînste oriunde.

*

Și în săptămîina aceasta o nvelă de M. Sadoveanu salvează «Albina».

*

Parochul din Galații Făgărașului, d. N. Aron, dă la Sibiiu o «Monografie a comunei Galații». În această lucrare făcută cu multă bunăvoință de un om măi în vrîstă se află și inscripții de prin cărțile bisericești, une ori vădit greșite. Partea cea măi însemnată o alcătuiesc știrile, aruncate măi mult la

urmă, asupra satului de astăzi său de ieri: aflăm despre școala din întâia jumătate a veacului trecut în care «mujerica dascălului Iovia cu fusul său furca în cap» pe școlarii fără astîmpăr, despre juzzi cari împușcă pe dracul la drum, despre certe de hotare, despre nenorociri și despre dregători, preoți și dascăli. Se dau și câteva ilustrații bune.

*

În legătură și cu unele puncte din istoria noastră în epoca lui Mihai Viteazul e cartea, frumos ilustrată și temeinic documentată, pe care o dă un învățat ungar, Andrei Veress, asupra Curteanului Ștefan Kakas (*Zalankeményi Kakás István*, Pesta, 1905).

*

Și în Caransebeș pare că începe o luptă între ai noștri. Ar fi ieșit acolo o foaie personală pe care n'o cunoaștem. *Foaiu diecesană*, de obicei ocupată numai cu cele bisericești, scrie în n-1 51 împotriva d-rului Iosif Olariu.

*

În nl. din urmă al «Revistei noastre» trei frumoase traduceri din Carmen Sylva de G. Coșbuc.

*

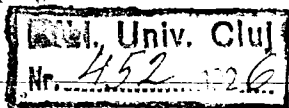
D. Al. Demetrescu, care iscălește numai Aldem, ceia ce, acum cînd e profesor de gimnasiu, nu e necesar, dă un studiu mai întins privitor la satul Ocina din Prahova (*Satul Ocina și locuitorii ocineni*, T.-Jiiu, 1905). Autorul are pregătirea geografică necesară, el a adunat cu cea mai mare îngrijire datele sale, dintre care unele se înfățișează la urmă în formă de tabelă. D. Demetrescu judecă aspru împrejurările în care se află satul, unde nu e, ca de obicei, nici-o cunoștință despre țară, despre cîrmuire, despre drepturile și menirea fiecăruia. Sărăcie destulă. Preot bețiv. Institutori cari n'au ascultare în comună. Proprietarii, cu intenții bune, n'au știut să iea pe oameni. Autorul spune aceste lucruri într'un stil cam pretențios și într'o rînduială care ar putea fi mai bună.

*

În legătură cu cercetările ce se fac de un timp cu privire la Alecsandri, semnalez un rarissim pamflet din care am aflat un exemplar în biblioteca parohului din Beclean (Țara Făgărașului). El poartă titlul «Protestație în numele Moldovei, a omenirei și a lui Dumnezeu» și e iscălit «Vasile Alecsandri, mădular a comitetului ales de obște pentru redacția cererilor sale, Maii 1848». Stilul e umflat, și lucrarea n'are nici-o importanță politică.

*

«Unirea» din Blaj face o neașteptată greșală reproducînd, pentru colorarea favorabilă arhiepiscopului latin din București, o notiță dintr'una din cele mai infame publicații ce apar în București. O asemenea publicație ar fi trebuit trimisă îndărăt cu despret, iar să nu i să facă cinstea unei reproduceri.

N. IORGA.

ANUL IV. — VOLUMU V.

B&U Cluj / Central University Library Cluj

TABLA DE MATERII

TABLA DE MATERII

I. — Poezii originale și traduceri.

	Pag.		Pag.
BÎRSAN Z. — Cîntec	374	FRASIN G. ZOE — Tinerete	490
BÎRSEANUL I. — Regele gotic	292	IOSIF NATALIA — In clasă	444
Sfiosul Voevod	348	Nu mai fi trist	904
Cîntec barbar	380	IOSIF ST. O. — Lui Stans	20
Fantazie	452	Sonet	100
Cîntec	498	Smeoaica	116
Soldații mării	752	Craiul Albert	244
Un biet drumet	763	Visul lui Ștefan cel Mare	304
BORCIA I. — La moartea unui viteaz	78	Cîrlova	544
Pasăre pribeagul	271	Legendă	564
Mîngîierea cea din urmă (după Koerner)	624	Un imn francez lui Eminescu (după Lucien Bazin)	744
Rugăciune	698	Unui critic	778
Vară	731	Sonete răslețe	905
Mamă	773	Sonete	946
Domnița din străini	804	L. — Sonete	202. 390. 573
Plîns din fluier	972	M. RUXANDA — Zile trăite	85
BOUREANU EUG. — Primăvară	318	MANOLACHE HOLDA A. — Cîntec de jale	44
CERNA P. — Noapte	132	In noapte	92
Ecouri	411	MARICAȘ L. — In amurg	29
Printre lacrimi	525	Rănitul	74
Dura lex	703	MARINESCU I. M. — Ulrich omoritorul	59
CIOBAN MARIA — Sărbătoare	853	De demult	68
CIOFLEC R. — Furtuna	325	Ursita	109
Horă de nuntă	504	Glasul nopții	139
Cîntec	518	Dor ascuns	164
CIUCHI EUG. — Spre casă	664	Slutele	165
Din taina nopții	664	Amurg	196
Adieri	739	Tepeș	233
Despărțire	795	Morarul	233
Din taina nopții	889	Vinătoare	298
CODREANU ANA — Cerșii!	220	Privegherea	311
COȘBUC G. — Non omnis moriar	425	La Delfi	398
Sonet (după Carmen Sylva)	941	Sonet	458
Cîntec » » »	961	Crăiasa apelor	484
Vîntul » » »	961	Dor	511
CUNȚAN MARIA. — Ideal	106	Moșneagul	551
S'a pustiit coliba mea	180	Spre străini	551
DRĂGĂNESCU I. — Indoială	632	Alaiul morții	720
EMINESCU M. — Geniu și talent	278	Dragostea lui San-Marc (după F. Cooper)	783-4
FATMA — Trecea un om pe drum	717	Reînțoararea	809
Vedenie	757	Prigonitul	925
Toamnă	843	Vislind	925
In odaia bătrinei	913	MINDRU A. — Vorniceasa	173
FORGĂCI A. — Cîntec de război	40	Tomșa	353
		Călugărenii	384

	Pag.		Pag.
MÎNDRU A. — După biruință . . .	592	* * — Poezie populară . . .	223
Liniște	894	* SECA A. — (Esca) Unei țări	
MOLDOVANU C. — Din vremuri . . .	159	roabe	168
Cîntecul nopții	531	Bunica	284
Cîntec răsboinic	832	Dor de-acasă	756
NANU D. — Răsvrătitul	36	SORICU I. U. — Cîntecul di-	
Tismana	148	mineții	185
Apus	376	Cîntece	263
Un cuib	404	Cîntec vechiu	376
Orbul	497	Doina	491
Moartea lui Pyrrhus	884	Cîntecul rîndunelor	684
Furiile lui Oreste și ale		Făt fără noroc	824
Hermionei	955	STAMATIADÉ AL. TH. Marină .	632
NECULAŢ I. — Sonet	15	TUTOVEANU G. — Lui Ștefan	
Sonet	84	Petica	685
ORLEANU G. — Colț clasic	478	VILSAN G. — Seară de eamnă	4
Paianjenul	874	Mihai învins	51
PALEOLOGU M. — Farmecul	91	Bucovina	157
Impresia	280	Dimineața	228
PITIȘ ECATERINA — Seara	799	Biruitorul	364
In zadar	611	În munți	410
Rămii cu bine	618	2 Iulie 1904	464
Dor	618	Colind	643
PUSCARIŢ I. — În noapte	512	Gîndul greu	724
SĂPUNARU G. — Din vremea		Tot chipul tău	856
veche	212	VULOVICŢ N. — Roibul	369
La muncă	238	Visul lui Vodă	417
Moartea Spătarului	864	X. — Abû-Ben-Adhem și în-	
Crăciunul	266	gerul (după Leigh Hunt)	555

II. — Romane, nuvele, schițe, legende, povești, etc.

	Pag.		Pag.
BELDICEANU N. N. — Un in-		CERCEL T. — Un gust	405
terior	37	Femeia netoată	765
Stafia	196	CIOCIRLAN I. — Traiul nos-	
Tușa Ruxândița	365	tru: Pe cîmp	150
La Filaret	555	CIOFLEC R. — Un gînd	169
BIRSEANUL I. — Ivanușca	427	Mînioșii	345
Blestemul muceniței	805	Fără nădejde	813
Lunca domnească	833	✗ DUNĂREANU N. — Hamalii	24
Copilul de găsit	886	✗ Marinarul	180
BOTENI I. — Sfîntul Vasile	20	✗ Moșnegii	685
La claca de curățit	75	Cantorul lui Mocrea	746
La stăpîn	235	✗ EMILGAR G. — Alte vremuri	20
Doi fărtați: Tică și Costică	506	Intr'o Duminecă	106
Logofătul Ștefan	544	De sărbători	350
Cînd eram mic	725	Boierul Iorgu Buhtea 444,	
La polog	796	466, 485.	
Filofția popii	845	✗ IORGA N. — Cetatea Hotinului	810
CARAIVAN V. — Aliman voi-		MOROLIANU G. — Maria Baciului	221
nicul	890, 932, 967	POP V. — Măi tare ca iubirea	264
CIOBAN MARIA — Doina	926	285, 313, 325.	

	Pag.		Pag.
POP V. — Inimă naive	386	SANDU-ALDEA C. — Niță Min-	
Zavera	564	drea	5
Victimile datoriei	625	Fără noroc . . . 69, 85, 100, 122	1
Filomela	786	Un arindaș	866
POP-RETEGANUL I. — Legenda		La țară	906
Detunatei	251	Tinerete	947
SADOVEANU M. — În spital	52	SLAVICI I. — Tâmbălăul	134
27 August	214	Bagdadul	228, 245
Floare ofilită (roman) 273, 293		TĂTARĂSCU G. — Prin munți	
205, 333, 354, 370, 391, 412, 432,		și prin codri	165
454, 470, 492, 513, 533, 552, 574,		VLAHUȚĂ A. — Impresii de la	
594, 612, 633, 650, 669, 692, 712,		examele particulare	521
Ocna	817		

III. — Articole, studii și dări de seamă.

	Pag.		Pag.
ANDREA R. — Adolf von Men-		rabili: dd. B. P. Hașdeu	
zel	189	și A. D. Xenopol	241
BĂNESCU N. — Școala secund-		Inscripții din bisericile Ro-	
ară în zi ele noastre 644, 665		miniei	261
Teatrul în provincie	895	Cu privire la drama Ma-	
BOGDAN-DUICĂ G. — V. Cir-		nasse (-Manase) a d-lui	
lova	705, 732	Ronetti-Roman	281
EMINESCU M. — Grigore Ghi-		Lipsă de loialitate	301
ca Voevod.	248	Sărbătorile pentru Schiller	321
IORGA N. — Sărbători și bac-		Două cărți pentru Romîni	341
șișuri	1	Despre oamenii fără limbă	
Memoriile de teatru ale		care-și caută una și n'o	
doamnei Romanescu	17	găsesc și despre oamenii	
Un ziar!	33	cu limbă, cari o au de	
Ziarle străine din România	49	la părinți	381
Dr. Iacob Felix	65	Nuwelele d-lui I. Gorun	401
Un orator al generației tre-		Poemul lui St. O. Iosif des-	
cute: N. Ionescu	81	pre Ștefan-cel-Mare	421
-Activiști și pasiviști	97	Cîteva cuvinte de «din-	
O comoară de artă	113	coace» în amintirea lui	
Un călător francez în Ro-		T. Cipariu	441
mânia de astăzi	129	C. Negruzzi	461
Iarăș cel mai nou călător		Cel dintîi volum din operele	
francez în România	145	în proză ale lui M. Emi-	
Ateneul romîn și suferințele		nescu	481
sale	161	«Congresul didactic pri-	
-Indrumarea cea bună și cu-		mar» sau adunarea învă-	
minte	177	țătorilor	501
La deschiderea sesiunii ge-		O lacrimă pentru George	
nerale a Academiei	193	Popovici	527
Un scriitor pentru popor:		Un nou album de țesături	
I. Pop Reteganul	209	romînești	541
O criză în viața universi-		Sărbările din Sibiu 561, 581, 601	
tară: studenți noi și stu-		621.	
denți vechi	225, 361	Biblioteci circulante	641
Doi bătrîni senini și vene-		Cărți de școală	661

Pag.	Pag.		
Iorga N. — Despre înaltul cler al României de astăzi	681	- O nouă scriere în chestia țărănească.	854
„O obrăznicie a bunilor noștri prieteni străini.	701	„Boierimea de țară care se duce.	861
Noii episcopi catolici din România	721	Noul roman al d-lui Sadoveanu: «Floare ofilită».	881
Generația cea nouă în armată.	741	Impotriva clevetitorilor 901, 921, 942, 962.	
Calendarele ca factor cultural.	761	MEHEDIŢI S. — Primăvara literară.	117
La desvălirea monumentului lui V. Alexandri	781	SCURTU I. — O istorie ungurească a literaturii românești	41
Poeziile lui Octavian Goga	801	+ Manasse	285, 203
Cartea unui dispărut: Fete de I. D. Manolache	821	Eminescu și Schopenhauer	753, 774
«Credințe» de Iosif	841		

V. Indexul Croniceî.

Abeleanu D., 719.	Bran, pictor, 175.
Adam Ioan, 914.	Brezulescu D., 875.
Adikes Erich (Münster), 63.	Budu Isidor, 359.
Agârbiceanu I., 208, 678.	Bud Tit., 319, 878.
«Albina» (Revistă), 64, 419, 518, 600, 900.	Bude V., 176.
Alecsandri, 378, 379.	«Bunul Prieten», 858.
Alecsandri (tatăl), 439.	«Buk. Tageblatt», 144.
Alecsici, 32.	Bunea A., 46, 459.
Alin, 420.	Burada T., 192, 819.
Andronescu Virgil, 879.	Burlă V., 46, 47.
Anghel D., 239.	Cacoveanu St., 111.
Antipa, 110.	Cantacuzino Caimacamul, 94.
Antonescu P., architect, 500.	Cantacuzino I. dr., 379.
Antonovici I. (Părintele), 876.	Calmuschi, 560.
Arginteanu, 158, 224.	«Calendarul gospodarilor», 64.
Aslan Edg. Th., 879.	Călugăru Alice, 400.
«Archiva» (Iași), 142.	Carmen Sylva, 379.
Atanasiu, 142.	«Carmen» (soc. corală), 857.
Bălășel T., 158, 319, 718.	Carp O., 429.
Bațaria N., 158.	Cazaban, 224, 359.
Barcianu D. P., 208.	Ceara G., 112.
Bazin Lucien, 758.	Cioban Maria, 399.
Bellesort, 360, 420.	Ciato A., 480.
Beldiceanu N. N., 757.	Ciocîrlan I., 778.
Bîrsan Z., 915.	Cîrlova V., 399.
Bogdan Al., 580.	Cihac, 62.
» Duică, 320.	Chendi Il., 96, 377, 805.
» Ioan, 208, 418.	Chiffa, 920.
Bodiu St., 858.	Chit Titu, 175, 819.
Bologa V., 64.	Constantinescu-Stans, 16.
Bolintineanu, 159.	Constante C. S., 191.
Boureaanu, 920.	Coșuc Gh., 299, 479, 499, 560, 959.
Brătianu C. I. (gen.), 174, 939.	Cosma Minerva, 538.
	Costescu, 420, 915.

- Creangă I., 79.
 Crețu, 860.
 Cristea M. E., 459.
 «Cultura Romînă», 143.
 Cunțan Maria, 191.
 «Curentul Nou», 914.
 «Cuvîntul Adevărului», 158.
 Cuza A. C., 518, 789.
 Daianu, 68, 377.
 Dan D., 748.
 «Danube Bleu», 224.
 Densusianu N., 378.
 » O., 460, 539.
 «Deutsche Rundschau», 680.
 Demetrescu Traian, 480.
 Dobrescu D. N., 639.
 Dragomir State, 878.
 Dragomirescu M., 240.
 Drotleff (Sibiñu), 619.
 Dumitrescu Al. T., 938.
 Echegaray, 399.
 Eliade Pompiliu, 460, 915.
 Einschlag E., 897.
 Emilgar, 79, 157.
 Evolceanu D., 875.
 «Familia», 64.
 «Făt-frumos», 157.
 Filipescu N., 940.
 » T., 959.
 Frîncu A., 377.
 Găvănescul I., 143.
 «Gazeta de Duminecă», 719.
 Ghenadie de Rîmnic, 158.
 Ghibu Onisifor, 619.
 Ghica I., 379.
 Gidei A. V., 80, 92, 919.
 «Gimnasticul Romîn», 780.
 Girboviceanu I., 142.
 Goga O., 175, 143, 208.
 Goroveiș A., 320.
 Gorun I., 191, 377, 916.
 Grant E., 937.
 Greceanu St., 340.
 Grigorovitza Em., 46, 175.
 Haret Spiru, 224, 318, 340, 419, 579.
 Hasdeu, 62.
 Hauptmann G., 143.
 Hérédia, 779.
 Hodoș Constanța, 79, 191.
 » Enea, 579.
 Holban M. G., 208, 400.
 Hulubeiu, 700.
 Iacov I. (Mitropolit), 64.
 Ionescu C., 858.
 Ionescu Gh. M., 800.
 » Luca, 32, 44, 45.
 » St., (Preot), 479.
 » Take, 192.
 Iosif, 144, 159.
 Irimescu, 899.
 «Junimea literară», 699, 760.
 Kalinderu I., 46.
 Kapes M., 63.
 Kogălniceanu V., 837.
 Lahovary G. I., 860.
 Lamprecht C., 679, 699.
 Lecca H., 93, 899.
 Leon dr., 580.
 Lichtwarck, 780.
 Longinescu, 93, 175, 898.
 Luchian, pictor, 175.
 «Lucefărul», 143, 175, 208.
 «Lumina», 158.
 Maiorescu I., 94.
 » T. L., 143.
 Mangra V., 897.
 Mălăescu I., 458.
 Marinescu dr., 318.
 Mavrocordat A. G., 936.
 Mehediñți S., 111, 899.
 Mihăilescu-Stempo, 877.
 Michelet, 94.
 Mironescu Vladimir, 93, 960.
 Moisil, 45.
 Moldovanu C., 157, 339, 916.
 Morariu C., 80.
 Mrazec L., 299.
 Nadejde Victoria, 240.
 Nanu D., 157.
 Negulescu D., 93, 112.
 Nenitescu I., 45.
 Nicolescu G. N., 259.
 » M., 460.
 Nistor I., 940.
 «Nirvana», (Craiova), 900.
 «Noutatea», (Pesta), 32.
 Onciul D., 298, 319, 378.
 Onișor V., 859.
 Oniț V., 877.
 Oprișan P., 579.
 Orleanu D. G., 860.
 «Orizontul», (Cluj), 959.
 Păcală V., 480.
 Păcățianu, 298, 519.
 Pangrati E., 360.
 Panu G., 93.
 Papahagi P., 192, 538.
 Paul Augustin, 240.

- Păun C. N., 159.
 Petra-Petrescu, 937.
 Petrescu S., 718.
 Picot, 360.
 Piron. 32.
 Poni Matilda, 319.
 Popp C., 460.
 Pop-Reteganul, 339.
 Pop Vasile, 917.
 Popescu-Ciocănel, 520.
 Popovici Aurel, 720.
 » G., 191, 299.
 «Posnașul», 112.
 Pușcariu Sextil, 78, 143, 879.
 Rașcanu P., 378.
 Rațiu I., 398, 479.
 » V., 224.
 «Reînvierea», (Botoșani), 142.
 «Revista Albă», (Geneva), 224.
 » Idealistă», 208.
 » Grală a Inv. 837, 916.
 » Noastră», 191.
 » Universitară (Noua), 240.
 Révay K., 858.
 Roman I. N., 520.
 «Romînul dela Pind» 900.
 Rosetti R., 378.
 Rosnovanu (colonel), 16.
 Rum. Loyd, 720.
 Rusu-Abrudeanu, 46.
 Sadoveanu M., 15, 64, 298.
 Sandu-Aldea, 79.
 Scedrin, 64.
 Sienkiewicz, 937.
 Silvan G., 339, 164.
 Sirbu I., 259.
 Stanca Iosif, 859.
 Șăineanu L., 20.
 Slavici, 192.
 Sulica, 519.
 Suluțiu, 758.
 Tabacaru G., 319.
 Tafrali O., 937.
 Tanoviceanu I., 224, 378.
 Teodoru D. A., 529.
 Tzigara-Samurcaș, 559.
 Țiteica G., 898.
 «Tinerimea Artistică», 299.
 Tocilescu Gr. G., 63, 93, 560.
 Ubicini, 99.
 «Universul», 159.
 Văcărescu Elena, 600.
 Vampa Laura, 719.
 Vasilescu P., 240.
 Veniamin Lascar, 939.
 Verga, 399.
 Voinescu E., (pictor), 857.
 Vulcan Iosif, 680.
 Witte, 960.
 Xenopol, 142.

VI. — Cugetări și maxime.

X. Cugetări. 14, 29, 43, 144, 166, 176, 184, 195, 452, 260, 280, 332, 380, 420, 431, 465, 500, 540, 620, 668, 820, 839, 844, 880, 883, 912, 924, 945, 975.

